

Lein príručník za kornjače

UPOZNAJ SVOJU KORNJAČU

Kornjače su najstariji živi gmazovi na Zemlji. Danas je poznato čak oko 330 različitih vrsta. Ove spore i trome životinje prvobitno su bile kopneni gmazovi od kojih su se samo neke naknadno prilagodile životu u slatkim vodama i moru. Ovisno o uvjetima života i okoline u kojoj obitavaju, kornjače možemo podijeliti u tri skupine: kopnene ili suhozemne, slatkovodne, i morske. Od kopnenih kornjača, u Hrvatskoj živi vrsta *Testudo hermanni*.

Testudo hermanni (obična čančara) je najčešće uzgajana vrsta kopnene kornjače. Radi se o manje zahtjevnoj kornjači za uzgoj, no to ne smijemo olako shvatiti jer zbog loših uvjeta može doći do komplikacija pa i samog uginuća kornjače. Obična čančara živi po suhim, kamenitim, grmljem obraslim, toplim predjelima mediteranskog područja. Najčešća je po travnatim kamenjarskim ravnicama, gdje se često susreće po rubovima maslinjaka, šikara, i na obradivim područjima. Rjeđe je možemo naći u brdovitim područjima, dok je iznad 700 metara nadmorske visine vrlo rijetka.

Karapax (gornji dio oklopa) je ovalni, mirno zaobljen. Boja ove kornjače je žuta, s puno crnih mrlja na gornjem i donjem oklopu. Neke jedinke su gotovo samo žute. "Štitić" iznad repa je parni i rep je završen trnom. Ženke su u pravilu veće od mužjaka. Ženke narastu prosječno oko 20 cm, mužjaci oko 15 cm, ali ima većih primjeraka. Boja oklopa varira pa je tako kod zapadnih podvrsti šaren, a kod istočnijih jednobojan i ujednačeniji. Na udovima mogu imati 4 ili 5 kandži.

Testudo hermanni je strogo zaštićena vrsta koja se **NE SMIJE UZIMATI IZ PRIRODE.**

PREHRANA KOPNENIH TESTUDO KORNJAČA

Porodica *testudo* se hrani biljnom prehranom, odnosno samoniklim korijenjem, od kojih bazu čine maslačak, djetelina, sljez, slak, uskolisni(muški), srednjolisni, i širokolisni trputac(ženski), cvijet i list hibiskusa, cvijet tikvice, maćuhice, ljubičice, ruže, jorgovana, trubastog jasmína, tratinčice, jaglaca....

Također se hrane opunicijom (indijska smokva), gorkim radičem, matovilcem, gorčikom, murvom (dud), čuvarkućom, listom vinove loze, petunijom, smiljem itd. Većina biljaka ima i ljekovite svrhe

NE PREPORUČUJE SE PREHRANA VOĆEM I POVRĆEM!

Salata, rajčice, i krastavci sadrže puno vode, što nije uobičajeno za njihovu prirodnu hranu. Dugotrajnim davanjem hrane koja je bogata vodom moglo bi doći do tzv. „piramidinga“, odnosno piramidalnog oklopa. „Piramiding“ je deformacija oklopa, kada oklop više nije gladak, odnosno na svakom štitu se napravi grba - mala piramida.

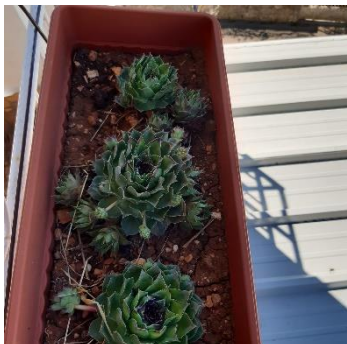
Voće sadrži previše šećera, što dovodi do proljeva i prekomjernog razmnožavanja parazita u crijevima kornjače.

Meso također **NE DAVATI** - metabolizam kornjače nije osposobljen za razgrađivanje veće količine bjelančevina. Nakon dugotrajnog hranjenja mesom dolazi do ulaganja soli mokraćne kiseline u zglobovima, pri čemu se kornjači deformiraju zglobovi, uz neizbježnu bol.

Kornjača si sama u prirodi pronalazi puževe ili neke insekte kojima može zadovoljiti svoju potrebu za bjelančevinama. Možete joj nakon kiše donijeti po kojeg puža i zdrobiti ga. Puževa kućica sadrži kalcij koji je koristan kornjačama.

Ribu **NE DAVATI** - sadrži previše fosfora u odnosu na kalcij, što je za vašu kornjaču štetno.

ČUVARKUĆA

MASLAČAK

MATOVILAC

RUŽA

OPUNICIJA

SLJEZ

Postoje i kvalitetne aplikacije, TORTOISE TABLE - TZV. TABLICA PREHRANE KORNJAČA u kojoj se pri unosu naziva biljke može vidjeti da li je određena biljka hranjiva za kornjaču ili ne .

https://play.google.com/store/apps/details?id=com.stevelib.thetortoisetable&hl=en_US&gl=US

Druga aplikacija koju možemo koristiti, a može biti od velike koristi, je neka od aplikacija koja prepoznaje biljke. PLANT NET IDENTIFICATION je najčešće korištena. Može se pronaći na sljedećem linku :

<https://play.google.com/store/apps/details?id=org.plantnet&hl=en&gl=US>

HIBERNACIJA

Idealno je ako imate vrt, onda se sama hrani travom i sama prepoznaje kada je vrijeme za pripreme - kad dani postanu kraći, a noći sve hladnije, smanjuje unos hrane i sprema se za zimski san tj. hibernaciju. Kornjača prvo mora isprazniti crijeva. Pomoći ćete joj ako ju okupate u mlakoj vodi. Sama će se ukopati pod zemlju, najčešće na nekom zaštićenom mjestu, koje nije izloženo previše suncu niti vjetru. Najbolje je napraviti nastambu, pogotovo ako se nalazite u kontinentalnim dijelovima gdje su temperature niže nego u njihovom prirodnom okruženju.

Ako već znate gdje se vaša kornjača obično ukopava, možete joj pomoći razrahliti zemlju, pomiješati sa lišćem ili slamom i, kada se ukopa, još joj napravite zaštitnu "deku" od slame ili lišća, koja odlično izolira. To vrijedi uglavnom za hladnije krajeve više na sjeveru, gdje se temperatura zimi spušta ispod nule.

Ako nemate vrt, razmislite želite li da kornjača hibernira jer ako se ne ispune uvjeti, kornjača vam može uginuti. Ukoliko se radi o većoj kornjači i ne ode u hibernaciju, te se godine neće pariti i razmnožavati.

Ako imate podrum gdje temperature ne padnu ispod 5°C, a ne prekorače 10°C do 12°C, onda napunite drvenu kutiju sa humusom, lišćem ili slamom, zaštitite kornjaču od glodavaca npr. mrežom i ostavite ju da počne hibernirati.

Ako kornjaču držite u kući, odnosno terariju potrebno je osigurati odgovarajući terarij minimalnih dimenzija 60x40cm ili veće, ovisno o tipu terarija. Na slikama su primjeri.

O INKUBACIJI

Inkubacija se može provoditi prirodnim putem ili putem inkubatora.

Kada primijetite da kornjače traže pogodno mjesto za polaganje jaja, promatrajte ih i odmah po polaganju označite i pokupite/otkopajte jaja ukoliko ih želite staviti u inkubator. Ukoliko ne želite inkubirati jaja, pustite prirodu da odradi svoje. Veoma je važno da se to učini neposredno nakon polaganja, jer ako se jaja kasnije okreću neće se izleći. Eventualno možete ograditi gnijezdo ukoliko postoji mogućnost da grabežljivci ili druge životinje imaju pristup.

Ako temperaturu podesite i ako takva bude u fazi razvoja spola npr. do 30°C trebala bi se izleći većina mužjaka. Pri temperaturi od oko 31°C biti će miješani spolovi, a 32°C sve ženke. Na temperaturi od 31°C inkubacija traje 60 dana. Vlažnost zraka u inkubatoru treba biti oko 70-75%, a može se izmjeriti vlagometrom.

Mlaka voda se dodaje s vremena na vrijeme, ovisno koliko je isparila.
Jaja se **NE OKREĆU I NE POMIČU!!!**

Lein priru nik za kornja e

PREPOZNAVANJE SPOLA

Najčešće je pitanje: „Kojeg je spola moja kornjača?“ 😊

Kod kopnenih kornjača do 2-3 godine starosti nije moguće odrediti spol.

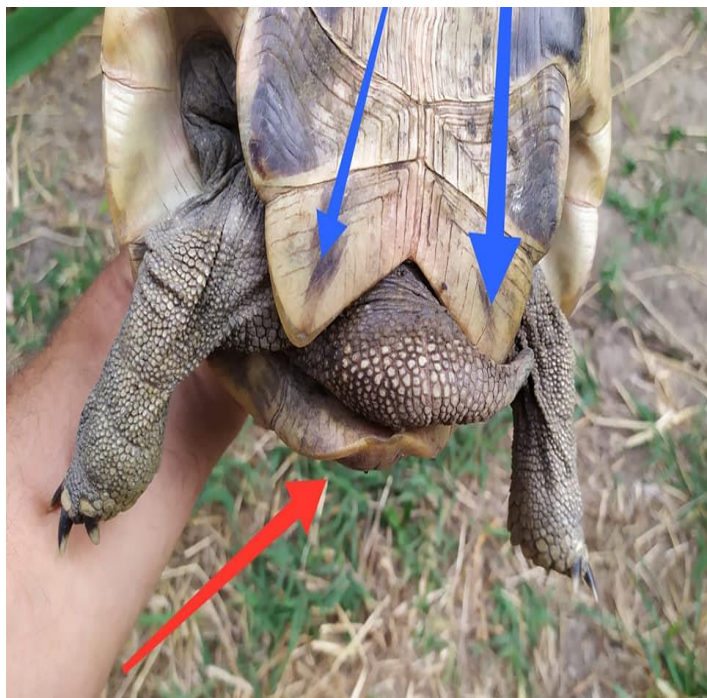
Dakle, neophodno je provjeriti sljedeće:

- 1) direktno donji dio-trbuh (fotografija 1)
- 2) bočno, ali da se ipak vidi profil trbuha (fotografija 2)
- 3) zadnji dio oklopa, bočno, da se može vidjeti na koji način završava oklop iznad repa (fotografija 3)

Mušjak ima "kukicu" na tom zadnjem dijelu, dok kod ženke taj dio završava ravno. Donji dio oklopa kod repa ima dvije razmaknute pločice.

Kod mužjaka su one više razmaknute, ima deblji i malo duži rep, za razliku od ženke.

FOTOGRAFIJA 1

FOTOGRAFIJA 2

FOTOGRAFIJA 3

Mužjak ima blago udubljeni trbuh, dok je kod ženke potpuno ravan. Ovo je uočljivo tek kod spolno zrelih jedinki. Dok su kornjače mlade, sve imaju ravan donji dio oklopa.

NAPOMENA ZA KRAJ....

Kornjače, kao ni ostali kućni ljubimci, nisu igračke. Zahtijevaju brigu i uvjete potrebne za njihov normalan razvoj i funkcioniranje.

Priručnik je napisan na temelju iskustava i pročitane literature, s informativnim uputama i preporukama uzgajivača budućim ljubiteljima i hobistima.

UREDILI I PRIPREMILI :

Zlatko Dujmić

Darijo Cvitanović

Mile Sorđan

GRAFIČKA OBRADA I PRIPREMA :

Mario Miličić